

BELEID- EN UITVOERINGSKADER TOEZICHT COLLECTIEF BEHEER

Versie: augustus 2025

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Toezicht door het CvTA.....	4
3.	De wettelijke vereisten (<i>artikel 1 tot en met 2r WT</i>)	6
3.1	Artikel 1 - Definities	6
3.2	Overige artikelen	9
4.	Het preventieve toezicht door het CvTA.....	27
4.1	Besluiten waarvoor voorafgaande instemming van het CvTA vereist is	27
4.2	Informatieverplichtingen van de cbo ten aanzien van het CvTA.....	27
5.	Toezicht op normering topinkomens.....	29
6.	Handhaving	32
6.1	Advies	32
6.2	Bindende aanwijzing	32
6.3	Toeleggingsbesluit.....	33
6.4	Verplichting tot uitvoeren onderzoek dan wel opstellen en uitvoeren verbeterplan.....	33
6.5	Bestuurlijke boete.....	33
6.6	Last onder dwangsom.....	34

1. Inleiding

In dit beleid- en uitvoeringskader collectief beheer wordt ten behoeve van de uitvoeringspraktijk toelichting gegeven op een aantal relevante artikelen uit de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten (hierna WT). Sinds de invoering van de WT in 2003 is ervaring opgedaan met de wettelijke vereisten. Gebleken is dat soms nadere uitleg gewenst is over de strekking of toepassing van deze wettelijke vereisten. Daarnaast wil het College van Toezicht Auteursrecht (hierna CvTA) graag duidelijkheid geven over de wijze waarop hij zijn toezicht uitvoert en uitleg geeft aan de wettelijke vereisten.

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de rol van het College van Toezicht Auteursrechten als toezichthouder.

In hoofdstuk 3 worden waar nodig (op basis van de praktijk en vragen uit het veld) de wettelijke vereisten nader uitgelegd en het standpunt van het CvTA als toezichthouder toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een toelichting gegeven op het preventieve toezicht door het CvTA en de actieve informatieplicht van cbo's.

In hoofdstuk 5 wordt nadere informatie gegeven over de toepassing van de Wet normering topinkomens die ook voor de cbo's van toepassing is.

Tot slot treft u in hoofdstuk 6 een beschrijving van de handhavinginstrumenten van het CvTA aan.

2. Toezicht door het CvTA

Het CvTA werkt vanuit zijn Toezichtstrategie

De keuzes die het CvTA maakt voor de wijze waarop hij zijn taken uitvoert en op welke thema's zijn toezicht-capaciteit gericht zal zijn, worden gebaseerd op de vastgestelde Toezichtstrategie CvTA¹.

In de Toezichtstrategie CvTA heeft het College zijn missie en visie vastgesteld, geformuleerd hoe hij zijn taak als publiekrechtelijke toezichthouder wil invullen en waarin dit zich onderscheidt van en onmisbaar is ten opzichte van het interne toezicht bij de cbo's.

Missie CvTA: “uitvoeringsorganisaties” met maatschappelijke verantwoordelijkheid

Bij het uitvoeren van zijn taken staat de missie van het CvTA steeds voorop:

Het doel van het toezicht is om erop toe te zien dat de organisaties zich ontwikkelen tot goed lopende 'voorzieningen met een maatschappelijke verantwoordelijkheid' ('uitvoeringsorganisaties') die op een efficiënte, eerlijke en zorgvuldige wijze inkomsten genereren, de gelden innen, deze beheren en verdelen.

Het CvTA wil vanuit deze missie open en transparant zijn toezichts-werkzaamheden verrichten en waar nodig ook daadwerkelijk handhavend optreden.

Publiek toezicht noodzakelijk voor een waardevolle en diverse culturele sector

Aan deze missie ligt ten grondslag dat collectief beheer en collectieve beheersorganisaties nodig zijn om te waarborgen en in goede banen te geleiden dat individuele makers een rechtvaardige vergoeding krijgen voor het gebruik van beschermde werken van makers. Er is sprake van een monopoliepositie van sommige cbo's, van grote financiële belangen en uiteenlopende technologische ontwikkelingen, waardoor individueel beheer zeer complex is. Volgens de wetgever draagt toezicht tevens bij aan een florerende culturele sector en innovatie.

Publiek toezicht levert meerwaarde op wanneer dit bijdraagt aan het vertrouwen van rechthebbenden en gebruikers in goed lopende collectieve beheersorganisaties.

¹ Zie Toezichtstrategie CvTA 2023

De wijze waarop het CvTA zijn toezicht invult

Het CvTA ziet er op toe dat cbo's en op onderdelen obo's de Wet toezicht naleven. Daarbij hanteert het CvTA de volgende uitgangspunten:

Centraal bij zijn toezicht staat de vraag waar de meeste **maatschappelijke waarde** gecreëerd kan worden, zodat het CvTA **maatwerk** kan leveren.

Bij zijn toezicht geeft het CvTA de voorkeur aan **risicogericht toezicht** en hanteert het CvTA bij voorkeur **preventieve toezichtsinstrumenten** waarmee de inzet van repressieve toezichtsinstrumenten als aanwijzingen en boetes beperkt kan blijven.

Het **waardegedreven** publieke toezicht door het CvTA draagt bij aan het verbeteren en vergroten van de **dialog** tussen de collectieve beheersorganisaties en verschillende stakeholders die voor de belangen van **rechthebbenden** en **betalingsplichtigen** opkomen.

In zijn toezicht houdt het CvTA rekening met de toezichtsgebieden Governance, Financiën, Transparantie, Rechthebbenden en Betalingsplichtigen.

De basis voor het toezicht is de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs en naburige rechten (hierna WT). In het volgende hoofdstuk worden de belangrijkste artikelen nader toegelicht voor zover relevant voor de toezichtpraktijk.

3. De wettelijke vereisten (*artikel 1 tot en met 2r WT*)

3.1 Artikel 1 - Definities

De meeste definities spreken voor zich. Een aantal definities die nadere toelichting behoeven wordt hieronder besproken.

3.1.1 De collectieve beheersorganisaties (1 sub d WT, 3 sub a Richtlijn collectief beheer)

a. collectieve beheersorganisatie: elke organisatie die in Nederland gevestigd is en die bij wet of door middel van overdracht, licentieverlening of een andere overeenkomst door meer dan één rechthebbende is gemachtigd met als hoofddoel auteursrecht of naburige rechten te beheren ten behoeve van één of meer van hen, in het gezamenlijk belang van deze rechthebbenden en die onder zeggenschap staat van zijn leden of is ingericht zonder winstoogmerk

Elke organisatie die aan de definitie voldoet is een collectieve of onafhankelijke beheersorganisatie en valt van rechtswege onder toezicht van het CvTA. Dat volgt rechtstreeks uit de wet. Met uitzondering van bemiddeling in muziekauteursrecht. Hiervoor is toestemming vereist van de Minister van J&V op grond van artikel 30a van de Auteurswet.

Het CvTA kan op verzoek een bestuurlijk rechtsoordeel geven over de vraag of een organisatie voldoet aan de definitie van cbo of obo. Een bestuurlijk rechtsoordeel wil zeggen dat het bestuursorgaan (het CvTA) aangeeft of op basis van de actuele omstandigheden van het geval er sprake is van een obo of cbo.

Uit de definitie volgt dat ook een B.V. (mits de meerderheid van de aandelen door rechthebbenden wordt gehouden), onder het toezicht valt. Stichtingen, waarin geen sprake is van zeggenschap of eigendom, vallen eveneens onder het toezicht. Dat zijn immers organisaties ingericht om te functioneren als beheersorganisatie zonder winstoogmerk.

3.1.2 De onafhankelijke beheersorganisatie (1 sub e WT, 3 sub b Richtlijn collectief beheer, Cons. nr. 15, 16)

d. onafhankelijke beheersorganisatie: iedere organisatie, niet zijnde een collectieve beheersorganisatie, die in Nederland gevestigd is en die bij wet of door middel van overdracht, licentieverlening of een andere overeenkomst door meer dan één rechthebbende is gemachtigd met als hoofddoel auteursrechten of naburige rechten te beheren, ten behoeve van één of meer rechthebbenden, in het gezamenlijk belang van deze rechthebbenden en die direct noch indirect, geheel noch gedeeltelijk onder zeggenschap staat van rechthebbenden en is ingericht met winstoogmerk

Volgens de considerans bij de Richtlijn (nrs. 15 en 16) zijn onafhankelijke beheersorganisaties (obo's) commerciële entiteiten die geen eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van rechthebbenden. Producenten van audiovisuele media, platenproducenten en omroepen verlenen licenties voor hun eigen rechten, in bepaalde gevallen naast rechten die bijvoorbeeld door uitvoerenden aan hen zijn overgedragen, op basis van individueel gesloten overeenkomsten, en handelen in hun eigen belang. Boekuitgevers, muziekuitgevers of krantenuitgevers verlenen licenties voor rechten die aan hen zijn overgedragen op basis van individueel gesloten overeenkomsten en handelen in hun eigen belang. Daarom worden producenten van audiovisuele media, platenproducenten, omroepen en uitgevers niet als "onafhankelijke beheerentiteiten" beschouwd. Verder worden managers en agenten van auteurs en uitvoerenden die als tussenpersoon optreden en rechthebbenden in hun betrekkingen met collectieve beheerorganisaties vertegenwoordigen, niet als "onafhankelijke beheerentiteiten" beschouwd aangezien zij geen rechten beheren in die zin dat zij tarieven bepalen, licenties verlenen of geld innen bij de gebruikers.

Op grond van de considerans en de definitie zoals gegeven, komt het CvTA tot de conclusie dat een obo, anders dan in de considerans genoemde voorbeelden (producenten, agenten, omroepen etc.) zich karakteriseert door – naast het winstoogmerk en het gebrek aan eigendom/zeggenschap van de rechthebbenden – de mate waarin zij haar activiteiten uitoefent "in het gezamenlijk belang" van de rechthebbenden. Dit kan voortvloeien uit, bijvoorbeeld, het gegeven dat de obo één licentie biedt waarin toestemming wordt gegeven voor het gebruik van de werken van meerdere rechthebbenden (*blanket license*) en/of uit het feit dat de obo aan de rechthebbenden uitkeert overeenkomstig een repartitiereglement of soortgelijk instrument.

3.1.3 Lid (1 sub i WT, 3 sub d Richtlijn collectief beheer)

h. lid: iedere rechthebbende of een organisatie die rechthebbenden vertegenwoordigt, met inbegrip van andere collectieve beheersorganisaties en verenigingen van rechthebbenden, die voldoet aan de lidmaatschapscriteria van de collectieve beheersorganisatie en door de collectieve beheersorganisatie is toegelaten;

De definitie van lid omvat niet alleen rechthebbenden (voor zover die aan de lidmaatschapscriteria voldoen) maar ook andere collectieve beheersorganisaties en verenigingen van rechthebbenden. Bij de laatste categorie, verenigingen van rechthebbenden, valt te denken aan beroepsverenigingen. De vereisten die gelden voor de lidmaatschapscriteria, worden hieronder nader besproken in onderdeel 3.2.3.

3.1.4 Beheerskosten (1 sub k WT, 3 sub i Richtlijn collectief beheer)

beheerskosten: de bedragen die door een collectieve beheersorganisatie in rekening worden gebracht dan wel op de rechteninkomsten of inkomsten uit belegging van rechteninkomsten ingehouden of verrekend worden om de kosten te dekken van het beheer van auteursrecht en naburige rechten;

Beheerskosten zijn die kosten die betrekking hebben op het beheer van auteursrecht en naburige rechten. Hieronder worden begrepen de kosten die, direct dan wel indirect, samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door cbo's. Bestedingen ten behoeve van sociale, culturele en educatieve doeleinden ("socu-doeleinden") zijn geen beheerskosten. Ook bestedingen anders dan ten behoeve van socu-doeleinden kunnen, onder omstandigheden, buiten de definitie van beheerskosten vallen, zoals, bijvoorbeeld subsidies aan beroepsorganisaties en de bijdragen aan BREIN.

Het CvTA ziet erop toe dat de beheerskosten niet hoger zijn dan de gerechtvaardigde en gedocumenteerde kosten voor het beheren van auteursrechten en naburige rechten.

Vanwege de implementatie van de richtlijn 2014/26/EU van het Europees parlement en de raad geldt dat "gezien de introductie van een categorie "andere inhoudingen" zal voor wat betreft de toepassing van de norm voor de beheerskosten alleen die uitgaven worden betrokken die direct dan wel indirect samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door cbo's."

Collectieve bestedingen

De bijdrage aan bijvoorbeeld BREIN zijn geen uitgaven die direct dan wel indirect samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door cbo's. Een dergelijke uitgaaf betreft een "collectieve besteding" en kan als "andere inhouding" kwalificeren, al geeft de richtlijn geen definitie van "andere inhoudingen" (of van sociale, culturele en educatieve doeleinden).

Conclusie ten aanzien van collectieve bestedingen door cbo's

Dit betekent dat een bijdrage aan een collectieve besteding in de met de cbo's afgestemde methodiek van het individuele kostenpercentage waarvoor thans een pilot loopt [2024], cbo's kunnen aangeven of en hoe deze verwerkt zijn in het (begrote) individuele kostenpercentage. In het transparantieverlag dient door de cbo hierover nadien verantwoording te worden afgelegd. Daarbij gaat het CvTA ervan uit dat cbo's transparant zijn over alle inhoudingen die door de cbo zijn gedaan op de rechtengelden en deze expliciet vermelden in het transparantieverlag.

3.2 Overige artikelen

3.2.1 Eisen aan de toerusting van cbo's en de uitoefening van hun werkzaamheden (2 lid 2 WT)

Het College ziet erop toe dat een collectieve beheersorganisatie voldoende is toegerust om zijn taken naar behoren uit te oefenen en bij de uitoefening van zijn werkzaamheden voldoende rekening houdt met de belangen van betalingsplichtigen.

Deze bepaling ziet in de eerste plaats op het *organisatorische* toezicht. Het CvTA kan een beheersorganisatie bijvoorbeeld adviseren om de interne gang van zaken aan te passen indien een optimale taakuitoefening belemmerd wordt, of om tot meer afstemming en/of samenwerking te komen met één of meer andere beheersorganisaties. Op basis van deze bepaling ziet het College erop toe dat de *beginselen van goed en integer bestuur* voldoende zijn gewaarborgd.

Een specifieke bevoegdheid in dat kader is de verplichting voor grote cbo's² om bij voorgenomen benoemingen de betrouwbaarheid en geschiktheid van dagelijks leidinggevend en degenen die belast zijn met het toezicht voorafgaand aan de benoeming te laten vaststellen door het CvTA (de zogenaamde bestuurderstoets). Deze bepaling is op 1 juli 2022 in werking getreden (artikel 5aa WT). Bij algemene maatregel van bestuur zijn nadere voorschriften vastgelegd over de wijze waarop door het College de betrouwbaarheid en geschiktheid van een betrokkene kan worden vastgesteld; die voorschriften staan opgenomen in het Besluit betrouwbaarheid en geschiktheid toezichthouders en bestuurders collectieve en onafhankelijke bestuursorganisaties (hierna: Besluit). In een apart beleid- en uitvoeringskader is nader uitgewerkt hoe hier uitvoering aan wordt gegeven door het CvTA.

Artikel 2, lid 2, WT schrijft tevens voor dat de cbo bij de uitoefening van haar werkzaamheden voldoende rekening houdt met de belangen van de betalingsplichtigen. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het verstrekken van informatie over ten minste het beschermd materiaal dat zij beheert, de rechten die zij direct of krachtens een vertegenwoordigingsovereenkomst beheert en het grondgebied dat zij bestrijkt (2o WT), de verplichting om in goed vertrouwen te onderhandelen (2l, lid 1 WT) en objectieve en niet-discriminerende licentievoorwaarden te hanteren (2l, lid 2, WT). Of voldoende rekening wordt gehouden met de belangen van betalingsplichtigen speelt ook een rol bij de beoordeling van de door de cbo gehanteerde tarieven (3, lid 4, WT).

De WT bevat tevens veel bepalingen die expliciet maken wat de rechten van rechthebbenden zijn. Zie daarover hierna meer.

² De wettelijk verplichte bestuurderstoets is van toepassing op cbo's waarvan het geïnde bedrag aan vergoedingen in een bepaald kalenderjaar meer bedraagt dan € 50.000.000.

3.2.2 Rechten van rechthebbenden (2a WT, 5 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 19)

Artikel 2a WT regelt rechten van rechthebbenden in relatie tot de cbo's. Het gaat hier om de vrije keuze om een cbo te machtigen (lid 2)³, de mogelijkheid om niet-commerciële licenties te verstrekken (lid 3), flexibel rechtenbeheer (leden 4 t/m 6), de wijze waarop de cbo wordt gemachtigd (lid 7) en de wijze waarop de cbo de rechthebbenden over de voornoemde rechten informeert (lid 8).

Lid 2. Rechthebbenden hebben het recht om de collectieve beheersorganisatie van hun keuze te machtigen de rechten op grond van in de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten beschermd materiaal te laten beheren voor de grondgebieden van hun keuze, ongeacht nationaliteit, lidstaat van verblijf of vestiging van de rechthebbende. Tenzij de collectieve beheersorganisatie objectief gerechtvaardigde redenen heeft om het beheer te weigeren, beheert zij de rechten op materiaal bedoeld in de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten, mits het beheer daarvan binnen zijn werkterrein valt.

Lid 4. Rechthebbenden kunnen de machtiging, als bedoeld in het tweede lid, geheel of gedeeltelijk beëindigen met inachtneming van een redelijke opzegtermijn van ten hoogste zes maanden. De collectieve beheersorganisatie kan besluiten dat een dergelijke beëindiging ingaat op het einde van het boekjaar.

De leden 2 en 4 van artikel 2a hangen samen. De in deze bepalingen gemelde vrijheid geldt of deze rechten nu de rechten aangaande de mededeling aan het publiek of aangaande de reproductie betreffen, of categorieën van rechten die verband houden met exploitatievormen, zoals omroep, opvoering of reproductie voor onlinedistributie, mits de door de rechthebbende gekozen organisatie voor collectief beheer dergelijke rechten of rechtencategorieën al beheert.

Deze bepaling introduceert het begrip “rechtencategorieën”, welk begrip niet nader in de Richtlijn of het Wetsvoorstel wordt gedefinieerd. Het spreekt vanzelf dat de vrijheid om de inning voor verschillende rechtencategorieën aan verschillende cbo's te mandateren alleen zin heeft indien de cbo's de rechtencategorieën op een eenduidige wijze indelen. Te denken valt aan categorieën van rechten die verband houden met exploitatievormen, zoals omroep, opvoering of reproductie voor onlinedistributie.

De rechten en categorieën van rechten of soorten werk en andere materie die door de cbo worden beheerd, worden bepaald door de algemene ledenvergadering. In considerans (overweging) 19 van Richtlijn 2014/26 is overwogen dat cbo's de rechthebbenden moeten informeren over hun keuzes en hen in staat moeten stellen de met deze keuzes verbonden rechten zo vrijelijk mogelijk uit te oefenen. Dit laat, aldus deze overweging, onverlet de aan de machtiging verbonden verplichting om van de rechthebbenden toestemming te verkrijgen voor het beheer van elk recht, elke categorie van rechten of elk soort werk en andere materie. Met de uitbreiding van het werkterrein door een cbo is

³ In een aantal bij wet geregelde gevallen hebben rechthebbenden geen vrije keuze welke cbo ze willen machtigen. Dit betreft de zogenaamde bij wet aangewezen organisaties (zie de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten).

dus niet tevens uitbreiding van het beheer van de rechten verkregen. Dat ligt anders als de wetgever een organisatie heeft aangewezen, met uitsluiting van anderen, voor het beheer van bepaalde rechten⁴; in dat geval heeft de cbo daarvoor geen toestemming nodig van de rechthebbenden. De cbo beschikt voor dergelijke rechten over een wettelijk exploitatiemonopolie⁵.

Contractuele regelingen die inhouden dat een beëindiging of terugtrekking door de rechthebbenden ook direct licenties treft die vóór die beëindiging of terugtrekking zijn verleend, of juist dat dergelijke licenties niet geraakt kunnen worden (gedurende een bepaalde periode) na de beëindiging of terugtrekking, worden door de richtlijn uitgesloten.

Lid 3. Rechthebbenden kunnen licenties verlenen voor niet-commercieel gebruik van rechten op grond van in de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten beschermd materiaal

De richtlijn wijdt niet uit over wat onder “niet-commercieel gebruik” moet worden verstaan. De opvatting van het CvTA is dat het gebruik niet gericht mag zijn op het verkrijgen van een commercieel voordeel of geldelijke beloning. De aard van de gebruiker speelt daarin geen rol. Een commerciële instelling kan derhalve niet-commercieel gebruik maken van een werk en gebruik door een niet-commerciële instelling is niet per definitie niet-commercieel gebruik.

3.2.3 Lidmaatschap (2b WT, 6 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 20)

Artikel 2b introduceert bepaalde maatstaven met betrekking tot het lidmaatschap van de cbo. Het betreft in het bijzonder de criteria voor lidmaatschap (leden 2 en 3), deelname aan de besluitvorming (lid 4), de mogelijkheid om elektronisch te communiceren (lid 5) met de cbo en de verplichting tot het bijhouden van een actueel ledenregister.

Lid 2. Een collectieve beheersorganisatie aanvaardt rechthebbenden en organisaties die rechthebbenden vertegenwoordigen, waaronder andere collectieve beheersorganisaties en verenigingen van rechthebbenden, als leden, wanneer zij voldoen aan de door de collectieve beheersorganisatie gestelde vereisten voor lidmaatschap die gebaseerd zijn op non-discriminatoire, objectieve en transparante criteria. De lidmaatschapsvereisten worden opgenomen in de statuten of de lidmaatschapsreglementen van de collectieve beheersorganisatie.

De richtlijn stelt de mogelijkheid open om naast rechthebbenden ook organisaties die rechthebbenden vertegenwoordigen (cbo's en verenigingen van rechthebbenden) als lid te aanvaarden.

⁴ Een voorbeeld is Sena, zie Hoge Raad, uitspraak van 17 juli 2020, <https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2020:1300>

⁵ TK 2019-202, 35 317, nr. 3

Het College leest dit artikel niet zo dat de cbo's die nu alleen rechthebbenden als leden kennen en niet verenigingen van rechthebbenden hierdoor worden verplicht dergelijke verenigingen als lid te aanvaarden. Wel is het zo dat, indien de cbo verenigingen als lid aanvaardt, het lidmaatschap open staat voor alle verenigingen die aan de lidmaatschapscriteria voldoen.

Deze criteria dienen non-discriminatoir, objectief en transparant te zijn. Met betrekking tot het non-discriminatoire karakter zoekt het CvTA aansluiting bij het algemene toetsingscriterium van grondrechtelijke non-discriminatiebepalingen, te weten: berust het gemaakte onderscheid op objectieve en redelijke gronden? Daarbij dient te worden gekeken of het onderscheid een legitiem doel dient en of de relatie tussen dat doel en het gekozen middel proportioneel is.

Voor wat betreft het objectiviteitsvereiste, dienen de criteria te zijn gebaseerd op objectief vast te stellen gegevens (zoals bijvoorbeeld de hoogte van de aan de rechthebbende uit te keren vergoeding) en dienen deze criteria een redelijk doel te hebben. Criteria gebaseerd op nationaliteit of woonplaats zijn niet toegestaan (MvT p. 23).

Ook wordt in de considerans en de memorie van toelichting specifiek melding gemaakt van het feit dat geen onderscheid mag worden gemaakt ten aanzien van uitgevers die op grond van een overeenkomst met een rechthebbende aanspraak maken op een deel van de vergoeding. Dit roept de vraag op of het een cbo is toegestaan om uitgevers geheel van het lidmaatschap van een cbo uit te sluiten. Het CvTA begrijpt dit aldus dat, voor zover een cbo uitgevers als rechthebbenden accepteert, zij deze uitgevers niet mag uitsluiten van het lidmaatschap. Een cbo is niet verplicht om uitgevers als rechthebbenden te aanvaarden, tenzij uit de aard van een eventuele wettelijke aanwijzing of vergunning volgt dat een dergelijke weigering feitelijk zou neerkomen op het ontzeggen van een aan bepaalde rechthebbende toekomende vergoeding.

Lid 4. De statuten van een collectieve beheersorganisatie regelen passende en doeltreffende mechanismen voor deelname van de leden aan het besluitvormingsproces van de collectieve beheersorganisatie. De vertegenwoordiging van de verschillende categorieën leden in het besluitvormingsproces is billijk en evenwichtig

De tweede volzin ziet op de situatie dat er bij het lidmaatschap onderscheid wordt gemaakt tussen soorten leden (bijvoorbeeld uitvoerende artiesten en producenten bij Sena). Voorkomen moet worden dat een bepaalde categorie rechthebbenden in de praktijk een doorslaggevende stem heeft (MvT p. 24).

Lid 5. Een collectieve beheersorganisatie stelt zijn leden in de gelegenheid op elektronische wijze met haar te communiceren.

Gezien artikel 6 van de Richtlijn hieraan toevoegt “onder meer ten behoeve van de uitoefening van hun lidmaatschapsrechten”, heeft deze bepaling mogelijk verstrekkende gevolgen voor de wijze waarop besluiten in een ALV worden genomen. Zowel de Europese wetgever (cons. 23) als de

ationale wetgever (MvT p. 24) lijken hiermee voor ogen te hebben dat de leden hun stem ook elektronisch kunnen uitbrengen. De nationale wetgever staat ook voor dat zulks moet kunnen voorafgaand aan de vergadering.

Het CvTA is zich ervan bewust dat er aan de mogelijkheid om voorafgaand aan een vergadering te stemmen ten aanzien van bepaalde besluiten bezwaren kleven. De betreffende rechthebbende heeft dan nog geen kennis kunnen nemen van de discussie in de vergadering, die mogelijk zijn begrip van het te nemen besluit en zijn standpunt daarover kan beïnvloeden. Voorts kan dit betekenen, indien er veel gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid, dat voorafgaand aan de vergadering al een meerderheid voor of tegen het besluit heeft gestemd, met als gevolg dat een vergadering op dat punt overbodig is.

Het College heeft dan ook de opvatting dat de cbo ervoor kan kiezen, mits elektronisch stemmen door middel van een live verbinding tijdens de vergadering mogelijk is, voorafgaand elektronisch stemmen uit te sluiten. In dat geval dienen er uiteraard voldoende technische waarborgen te bestaan dat de leden ook daadwerkelijk aan de besluitvorming kunnen deelnemen. In dat verband mag ook van de leden worden gevergd dat zij voorafgaande aan de vergadering kenbaar maken of zij van de mogelijkheid van elektronische deelname gebruik wensen te maken.

De verplichting om elektronisch stemmen mogelijk te maken rust eveneens op stichtingen die een raad van aangeslotenen kennen. Zulks volgt uit de bedoeling van de wetgever om de raad van aangeslotenen zoveel mogelijk overeenkomstig een ledenvergadering te laten functioneren (art 2d lid 12 WT).

3.2.4 Rechten van rechthebbenden (2c WT, 7 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 21)

Artikel 2c WT regelt de positie van rechthebbenden bij een cbo die geen leden kent, maar wel een rechtstreekse band heeft met de rechthebbenden.

Het College van Toezicht ziet erop toe dat een collectieve beheersorganisatie die geen leden heeft, maar wel een rechtstreekse band heeft met rechthebbenden bij wet of door middel van overdracht, licentieverlening of een andere overeenkomst, voldoet aan de artikelen 2b, vijfde lid, artikel 2o, artikel 5g, tweede lid en artikel 22 uit deze wet.

Daarbij kan worden gedacht aan rechthebbenden die aangesloten zijn bij een stichting.

Een aantal rechten wordt op deze rechthebbenden van overeenkomstige toepassing verklaard, te weten:

- Artikel 2b lid 5: de gelegenheid om elektronisch te communiceren met de cbo;
- Artikel 2o: recht op informatie op verzoek;

- Artikel 5g: actieve informatieplicht door de lastgevende cbo inzake multiterritoriale licenties jegens haar leden;
- Artikel 22: toegang tot de klachtenregeling;

De zinsnede “bij wet of door middel van overdracht, licentieverlening of een andere overeenkomst” impliceert dat er een aansluitingsovereenkomst moet zijn gesloten tussen de cbo en de rechthebbende, dan wel dat er een wettelijke aanspraak moet zijn op een vergoedingsrecht.

Dit roept de vraag op of, bijvoorbeeld, een rechthebbende op de thuiskopievergoeding zich ook rechtstreeks kan wenden tot Stichting de Thuiskopie. Het CvTA meent dat de rechthebbende zich in dit kader primair dient te richten tot de cbo met wie hij of zij een aansluitingsovereenkomst heeft of, bij gebreke daarvan, tot de cbo die belast is met de verdeling aan de categorie tot wie deze rechthebbende behoort.

3.2.5 De algemene ledenvergadering (2d WT, 8 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 23)

Artikel 2d betreft de algemene ledenvergadering en in het bijzonder de verplichting deze jaarlijks te houden (lid 2), de bevoegdheid van de ALV (leden 3 t/m 7), de wijze waarop de leden kunnen deelnemen aan en stemmen in de ALV (leden 8 t/m 10) en de situatie als een cbo wegens haar rechtsvorm geen leden kent (leden 11 en 12).

Lid 10. In het geval dat een collectieve beheersorganisatie een algemene ledenvergadering heeft, kan deze de in dit artikel beschreven bevoegdheden laten uitoefenen door afgevaardigden die ten minste om de vier jaar worden gekozen door de leden van een collectieve beheersorganisatie. Het College van Toezicht ziet erop toe dat effectieve en passende deelname van de leden in de besluitvorming van de collectieve beheersorganisatie gewaarborgd blijft en dat de vertegenwoordiging van de verschillende categorieën van leden in de vergadering van afgevaardigden billijk en evenwichtig is. Het tweede tot en met het tiende lid zijn van overeenkomstige toepassing.

Deze bepaling maakt mogelijk dat de bevoegdheden van de ALV van een vereniging worden uitgeoefend door afgevaardigden van de leden (ledenraad, raad van aangeslotenen). Aangezien de effectieve en passende deelname van de leden in de besluitvorming van de collectieve beheersorganisatie gewaarborgd dient te blijven, zullen er bepaalde eisen moeten gelden voor de wijze waarop een dergelijk orgaan wordt samengesteld en de afgevaardigden worden benoemd. Ook dient gewaarborgd te zijn dat de achterbannen die door de afgevaardigden worden vertegenwoordigd tijdig en deugdelijk worden geïnformeerd over de besluitvorming binnen dit orgaan en dient te worden voorzien in voldoende mogelijkheid tot inspraak bij wezenlijke besluiten. Voor zover de afgevaardigden worden aangewezen door bepaalde beroepsorganisaties, kan dit ook betekenen dat het College eisen stelt aan de besluitvorming binnen die beroepsorganisatie.

Lid 11. De bevoegdheden van de algemene ledenvergadering kunnen worden uitgeoefend door het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent, ingeval een collectieve beheersorganisatie vanwege zijn

rechtsvorm geen algemene ledenvergadering heeft. De in het eerste, tweede lid, en het vierde tot en met het zesde lid vastgestelde regels zijn van overeenkomstige toepassing.

Met deze bepaling maakt de wetgever gebruik van de mogelijkheid om de facultatieve bepaling van artikel 8 lid 12 van de Richtlijn collectief beheer te implementeren. Deze bepaling uit de richtlijn leest aldus:

“De lidstaten kunnen bepalen dat voor collectieve beheerorganisaties die vanwege hun rechtsvorm geen algemene ledenvergadering hebben, de bevoegdheden van de algemene ledenvergadering worden uitgeoefend door het orgaan dat de toezichtfunctie vervult. [...]”

In considerans 23 bij de Richtlijn staat het volgende:

“In enkele uitzonderlijke gevallen zijn collectieve beheerorganisaties opgericht met de rechtsvorm van een stichting en hebben zij dus geen leden. In dergelijke gevallen dienen de bevoegdheden van de algemene ledenvergadering te worden uitgeoefend door het orgaan dat met het toezicht is belast.”

Hoewel de tekst van lid 11 de suggestie kan wekken dat het aan de betreffende stichting cbo is om zelf te bepalen of de betreffende bevoegdheden worden uitgeoefend door het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent, is het CvTA van mening dat de richtlijnconforme uitleg van deze bepaling met zich meebrengt dat dit verplicht is, tenzij de situatie als bedoeld in lid 12 (zie hierna) van toepassing is. De gevolgen hiervan voor de inrichting van de cbo's, worden nader besproken in onderdeel 3.2.6 (Toezichtfunctie).

Lid 12. De bevoegdheden van de algemene ledenvergadering kunnen worden uitgeoefend door een vergadering van die rechthebbenden, ingeval een collectieve beheersorganisatie vanwege zijn rechtsvorm geen algemene ledenvergadering heeft en deze bevoegdheden niet worden uitgeoefend door het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent. De in het eerste, tweede lid, en het vierde tot en met zesde lid vastgestelde regels zijn van overeenkomstige toepassing.

Deze bepaling komt erop neer dat de stichting cbo's kunnen voorzien in een, met de algemene ledenvergadering vergelijkbare, vergadering van aangeslotenen. Een aantal cbo's kent deze vorm al (Stemra, Sena, en Pictoright).

Het is ook mogelijk om gebruik te maken van beide mogelijkheden die de leden 11 en 12 bieden en dus een deel van de betreffende bevoegdheden bij het orgaan dat belast is met de toezichtfunctie te beleggen en een deel bij de vergadering van rechthebbenden.

3.2.6 De toezichtfunctie (2e WT, 9 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 24)

Artikel 2e WT introduceert de zogenaamde “toezichtsfunctie”. Op basis van dit artikel zijn de cbo's verplicht te voorzien in een vorm van intern toezicht (lid 1). De samenstelling wordt geregeld in lid 2.

Lid 3 omvat een bepaling omtrent belangenverstrengelingen. Lid 4 legt de bevoegdheden vast en lid 5 regelt de verantwoording van de toezichtsfunctie aan de ALV.

Lid 1. Het College van Toezicht ziet erop toe dat iedere collectieve beheersorganisatie beschikt over een toezichtfunctie die voldoet aan de voorwaarden genoemd in het tweede tot en met het vijfde lid.
Lid 2. De verschillende categorieën van leden van de collectieve beheersorganisatie zijn billijk en evenwichtig vertegenwoordigd in het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent.

De richtlijn introduceert een nieuw begrip in het bestuursstelsel van de cbo's te weten de toezichtfunctie. Dit houdt geen verplichting in tot het instellen van een (apart) toezichtorgaan (raad van toezicht). De toezichtfunctie kan ook worden belegd bij, bijvoorbeeld, het bestuur van een cbo, met dien verstande dat de bestuursleden die zijn belast met de toezichttaak, andere personen moeten zijn dan zij die belast zijn met de dagelijkse leiding. Het CvTA zal bij een keuze voor een dergelijk model erop letten dat het risico van onvoldoende onafhankelijkheid van de met toezicht belaste leden van het bestuur, door voldoende interne checks en balances, wordt gemitigeerd.

Voorts is vereist dat de rechthebbenden op billijke en evenwichtige wijze in het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent zijn vertegenwoordigd. Met het oog op good governance, beschikken de leden van het orgaan of de organen die de toezichtsfunctie uitoefenen ook over de eigenschappen die vereist zijn voor professioneel toezicht, zoals onafhankelijkheid, vakkundigheid en het vermogen om in het belang van de organisatie te handelen.

Zoals vermeld kunnen de toezichthoudende taken, zoals genoemd in artikel 2 e en 2d WT, ook (deels) worden belegd bij een ander orgaan (zoals een Raad van aangeslotenen of rechthebbenden). In alle gevallen zal in de statuten moeten worden opgenomen dat de bevoegdheden die aan de toezichtfunctie toekomen, al dan niet door middel van delegatie, ook daadwerkelijk bij dat orgaan zijn belegd. Voorts zal moeten worden getoetst of de vertegenwoordiging van de rechthebbenden billijk en evenwichtig is.

Lid 3. Elk lid van het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent, legt aan de algemene ledenvergadering jaarlijks een individuele verklaring af over ieder tegenstrijdig belang als bedoeld in artikel 2f, derde lid.

Uit hoofde van deze verplichting dienen de leden van het orgaan dat de toezichtsfunctie uitoefent onder meer de door hen als rechthebbende ontvangen uitkering te vermelden. Deze verplichting geldt alleen voor het individuele lid van het orgaan in persoon en niet voor de eventuele rechtspersoon/ rechthebbende waaraan die persoon verbonden is, tenzij het betreffende lid van het orgaan een meerderheidsbelang heeft in die rechtspersoon.

Daarnaast is het CvTA van oordeel dat deze verplichting eveneens geldt indien een cbo geen ledenvergadering kent maar wel een raad van toezicht of aangeslotenen/rechthebbenden. Dit volgt

uit de bedoeling van de wetgever om deze zoveel mogelijk overeenkomstig een ledenvergadering te laten functioneren (art 2d lid 12 WT).

Het CvTA is zich ervan bewust dat deze informatie privacygevoelig is en dat deze verplichting mogelijk anderszins mensen ervan kan weerhouden om toe te treden tot een dergelijk orgaan. Het CvTA gaat er echter van uit dat deze aspecten zijn meegewogen in de belangenafwegingen door de richtlijngever en de wetgever. Naar analogie van de uitleg die de Duitse wetgever geeft aan de verplichting tot het geven van een individuele verklaring over ieder tegenstrijdig belang, kan de cbo ervoor kiezen om de individuele verklaring van degenen die de toezichtfunctie uitvoeren over de als rechthebbende in het voorafgaande jaar ontvangen rechteninkomsten te presenteren in de vorm van 'staffels'. Indien voor een individuele verklaring aan de hand van staffels wordt gekozen, zal het CvTA beoordelen of sprake is van voldoende transparantie.

3.2.7 De dagelijkse leiding (2f WT, 10 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 25)

Artikel 2f WT omvat bepaalde verplichtingen omtrent de personen (al dan niet bestuursleden) die belast zijn met de dagelijkse leiding. Het gaat dan om de kwaliteit van de werkzaamheden (lid 1) en procedures ter vermijding van belangenconflicten (leden 2 en 3).

Lid 1. Het College van Toezicht ziet erop toe dat een collectieve beheersorganisatie alle nodige maatregelen neemt zodat de personen die zijn belast met de dagelijkse leiding dit op solide, prudente en passende wijze doen met behulp van goede administratieve en boekhoudkundige procedures en interne controlemechanismen

Deze bepaling ziet met name op de deugdelijke financiële verslaglegging en op de mechanismen die de cbo's kennen om risico's te identificeren en te beheersen. Daar hoort naar het oordeel van het College onder meer bij dat de cbo's dienen te voorzien in bij voorkeur een auditcommissie die, in samenwerking met de accountant van de cbo, erop toeziet dat aan deze verplichting wordt voldaan.

Welke personen moeten worden beschouwd als "de personen die zijn belast met de dagelijkse leiding" wordt niet nader uitgewerkt. De Richtlijn spreekt in dit verband van "managers, ongeacht of ze tot bestuurder verkozen zijn of door de organisatie op basis van een contract aangeworven of tewerkgesteld zijn" (Cons 25). Te denken valt hier aan de leden van een directie- of managementteam, maar dit kunnen ook andere personen zijn, afhankelijk van hun functie en bevoegdheden. Per organisatie moet worden gezien welke functionarissen moeten worden aangemerkt als zijnde belast met de dagelijkse leiding. Dit kunnen ook personen zijn die niet werkzaam zijn bij de cbo zelf maar bij een door de cbo ingeschakelde uitvoeringsorganisatie.

3.2.8 Belangenconflicten en tegenstrijdige belangen (2f WT, 10 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 25)

Lid 2. Het College van Toezicht ziet erop toe dat collectieve beheersorganisaties procedures invoeren en toepassen ter vermindering van belangconflicten en om ieder direct of indirect persoonlijk tegenstrijdig belang te identificeren, te beheren, te bewaken en bekend te maken op een zodanige wijze dat voorkomen wordt dat deze de gezamenlijke belangen schaden van de rechthebbenden die de organisatie vertegenwoordigt.

De considerans bij de richtlijn stelt dat het leidinggevend personeel onafhankelijk moet zijn. In dat kader vereist lid 3 van artikel 2f WT dat de leidinggevendenden jaarlijks een verklaring afleggen aan de algemene ledenvergadering omtrent eventuele tegenstrijdige belangen. Naar analogie van degenen die de toezichtfunctie uitoefenen geldt deze verplichting eveneens indien een cbo geen ledenvergadering kent, maar wel een raad van aangeslotenen. Voor deze verklaring gelden verder de vereisten zoals hiervoor opgenomen voor degenen die de toezichtfunctie uitvoeren. De wet en de Richtlijn gaan niet zover dat een persoon met een dergelijk mogelijk tegenstrijdig belang gediskwalificeerd is om leiding te geven aan een cbo.

De verplichting uit hoofde van lid 2 is niet beperkt tot de personen die met de dagelijkse leiding zijn belast. Deze bepaling geldt ook voor bestuurders en leden van andere organen van de cbo (ledenraad, raad van toezicht).

Vanaf 2016 was het op grond van deze bepaling voor cbo's al verplicht op grond van de WT om te kunnen aantonen dat, indien een mogelijk tegenstrijdig belang wordt gesignaleerd, op grond van gedragsregels en procedures, de met dat tegenstrijdig belang gepaard gaande risico's worden gemitigeerd. Met de inwerkingtreding op 1 juli 2021 van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) geldt bovendien op grond van het Burgerlijk Wetboek (BW) voor iedere bestuurder, waarbij een mogelijk tegenstrijdig belang optreedt, dat deze zich dient te onthouden van deelneming aan de beraadslaging en besluitvorming over het betreffende onderwerp. Als het gehele bestuur een tegenstrijdig belang heeft, gaat de beslissingsbevoegdheid over op de raad van commissarissen/raad van toezicht. Heeft de gehele raad te maken met een belangenconflict, dan verschuift die bevoegdheid naar een ander orgaan van de betreffende organisatie. In het geval het onmogelijk is een ander orgaan aan te wijzen, omdat ook dit orgaan bijvoorbeeld een mogelijk tegenstrijdig belang heeft, geldt het schriftelijkheids-vereiste. Het bestuur moet op basis daarvan de aan het besluit ten grondslag liggende overwegingen schriftelijk vastleggen. Het belang van de organisatie staat te allen tijde voorop en één ieder moet daarnaar handelen.

Het BW legt de verplichting zich te onthouden van beraadslaging en besluitvorming bij een mogelijk tegenstrijdig belang neer bij elke individuele bestuurder. Over hoe met deze kwesties wordt omgegaan dient door de cbo verantwoording te worden afgelegd.

3.2.9 Inning en beheer van de rechteninkomsten (2g WT, 11 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 26, 27)

Artikel 2g bevat bepalingen over de wijze waarop de cbo's de vergoedingen innen en ten behoeve van de rechthebbenden beheren. Het betreft een zorgvuldigheidsverplichting (lid 2), administratieverplichting (lid 3) en verplichtingen omtrent het gebruik en de belegging van de beheerde gelden (leden 4 en 5).

Lid 2. Een collectieve beheersorganisatie int en beheert rechteninkomsten zorgvuldig.

Wat moet worden verstaan onder een zorgvuldige inning van de rechteninkomsten wordt niet nader uitgewerkt in de wet of de toelichting daarop. Het CvTA begrijpt deze bepaling aldus dat de incasso dient te gebeuren op grond van deugdelijk gespecificeerde facturen en dat de cbo's zich inspannen om de betalingsplichtigen op een juiste wijze te identificeren. Voorts brengt deze verplichting met zich mee dat de ingekomen gelden deugdelijk worden geadministreerd opdat zij uiteindelijk aan de juiste rubrieken met betrekking tot de gebruikscategorieën kunnen worden toegewezen.

3.2.10 Inhoudingen en kosten (2h WT, 12 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 28)

Artikel 2h WT introduceert verplichtingen omtrent de inhoudingen op de repartitie en de kosten die de cbo maakt in het kader van haar taakuitoefening. Het betreft informatieverplichtingen (lid 2), de hoogte van de inhoudingen (lid 3), de hoogte van de kosten (lid 4) en de criteria voor het verlenen van sociale, culturele of educatieve diensten (lid 5).

Lid 3. Inhoudingen op rechteninkomsten zijn redelijk, staan in verhouding tot de door de collectieve beheersorganisatie aan de rechthebbenden verleende diensten, ook tot de in het vijfde lid bedoelde diensten, en worden vastgesteld op basis van objectieve criteria.

Lid 4. Het College van Toezicht ziet erop toe dat de beheerskosten niet hoger zijn dan de gerechtvaardigde en gedocumenteerde kosten voor het beheren van auteursrechten en naburige rechten.

De Richtlijn onderscheidt twee soorten inhoudingen, te weten inhoudingen voor kosten en "inhoudingen, anders dan beheerskosten, bijvoorbeeld een inhouding voor sociale, culturele of educatieve doeleinden" (Cons. 28). Deze passage uit de Richtlijn, alsmede artikel 2m lid 1 onder f) impliceren dat er naast inhoudingen voor kosten en voor sociale, culturele of educatieve doeleinden ook andere inhoudingen kunnen bestaan.

Onder beheerskosten worden verstaan alle uitgaven die, direct dan wel indirect, samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door de cbo's.

Artikel 2h lid 3 introduceert een normering ten aanzien van de inhoudingen, namelijk dat deze redelijk dienen te zijn en in verhouding dienen te staan tot de door de cbo verleende diensten. Met

de uitdrukking “in verhouding tot de verleende diensten” wordt bedoeld dat er een verband dient te bestaan tussen de inhoudingen en de diensten die worden verleend.

Met betrekking tot de redelijkheid van de inhouding wordt naar opvatting van het College gedoeld op de hoogte van de inhouding. Wat redelijk is zal steeds afhangen van de aard van de inhouding, de soort rechthebbenden, de mate waarin de rechthebbenden, individueel dan wel als collectief, direct invloed op de inhouding hebben kunnen uitoefenen alsmede de hoogte van eventuele andere inhoudingen (al dan niet ten behoeve van de dekking van de beheerskosten).

Artikel 2h lid 4 bepaalt dat de beheerskosten “gerechtvaardigd” en gedocumenteerd dienen te zijn. Het CvTA begrijpt deze norm aldus dat de cbo moet kunnen onderbouwen dat de gemaakte kosten een zinvol verband vertonen met de legitieme doelen die de cbo nastreeft en in redelijke verhouding staan tot het daarmee beoogde doel. De cbo zal derhalve – desgevraagd, voor zover één en ander niet blijkt uit de jaarverslagen – een door steekhoudende argumenten gedragen motivering moeten kunnen verstrekken met betrekking tot het nut en redelijkheid van bepaalde kosten. Daarbij zal, naarmate de besteding een groter beslag legt op de beschikbare gelden, deze motivatieplicht zwaarder wegen.

Op grond van artikel 2h, lid 4, WT heeft het CvTA de bevoegdheid om een beheerskostennormering in zijn toezichtskader te hanteren (Zie MvT, TK 35317, nr 3).

Van generieke kostennorm naar individuele kostennorm: pilot

Het CvTA heeft met ingang van 2023 de generieke kostennorm van 15% die met de Wet toezicht 2013 is ingevoerd, vervangen door een individuele kostennorm die meer rekening houdt met de specifieke omstandigheden van de cbo. Dit betreft een pilot die in 2024-2025 wordt geëvalueerd.

Deze individuele kostennorm gaat niet uit van dezelfde norm die geldt voor alle cbo's, maar één die is toegeschreven op de individuele cbo en rekening houdt met cbo specifieke kenmerken. Voor de ene cbo past een lager kostenpercentage als norm, voor een enkele andere cbo een norm die hoger ligt dan de eerdere norm van 15%. De individuele kostennorm mag geen afbreuk doen aan de kostenefficiëncy-doelstelling van de cbo's, maar dient deze juist verder te bevorderen door er nog bewuster mee om te gaan. De Algemene Maatregel van Bestuur, waarin de norm van 15% was vervat, is met ingang van 1 januari 2020 komen te vervallen.

Uitvoering individuele kostennorm

De individuele kostennorm is met ingang van het begrotingsjaar 2023 ingevoerd. Dit betekent dat het vaststellen van deze kostennorm onderdeel is van het begrotingsproces van de cbo en wordt afgestemd met het intern toezicht en (vertegenwoordigers van) rechthebbenden van de cbo. De cbo's hebben eind 2022 informatie hierover aan het CvTA beschikbaar gesteld.

In het transparantieverslag verantwoordt de cbo zich over de gerealiseerde kosten doormiddel van een vergelijking met de vastgestelde individuele kostennorm en een afdoende toelichting hierop.

Daarnaast verantwoordt de cbo zich over de mutatie van de beheerskosten in het transparantieverslag met de beheerskosten verantwoord in het voorafgaande jaar wanneer deze zijn gestegen met meer dan de consumentenprijsindex van het jaar waarop het transparantieverslag betrekking heeft.

Ketenkosten

Een collectieve beheersorganisatie die de verdeling van rechtstreeks bij de gebruiker geïnde bedragen opdraagt aan een of meer andere collectieve beheersorganisaties baseert de berekening van het percentage als bedoeld in het eerste lid onder b op de gezamenlijke beheerskosten van de collectieve beheersorganisaties die betrokken zijn geweest bij de inning en de verdeling van de bedragen (de zogenaamde ketenkosten).

In beginsel is bij overschrijding geen sprake van gerechtvaardigde beheerskosten, tenzij daarvoor een verklaring wordt gegeven. De in het transparantieverslag op te nemen verklaring dient gespecificeerd en gemotiveerd aan te geven waarom de overschrijding redelijkerwijs noodzakelijk is geweest voor een goede taakuitoefening van de cbo. Het CvTA dient er erop toe te zien dat een cbo streeft naar beperking van de beheerskosten voor de inning, het beheer en de verdeling van gelden.

Sociale, culturele en educatieve diensten

Lid 5. Wanneer een collectieve beheersorganisatie sociale, culturele of educatieve diensten verleent die worden gefinancierd uit inhoudingen op de rechteninkomsten of uit andere inkomsten die voortvloeien uit de belegging van rechteninkomsten, worden dergelijke diensten geleverd op grond van billijke criteria.

Sociaal, cultureel en educatief beleid dient voor rechthebbenden zowel vooraf als achteraf transparant te zijn. Gelden bestemd voor sociale, culturele en educatieve doelen moeten aan de hand van objectieve criteria worden ingehouden en besteed en deze criteria dienen raadpleegbaar te zijn voor rechthebbenden.

3.2.11 Repartitie (2i WT, 13 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 29)

Artikel 2i WT regelt de wijze waarop de geïnde gelden worden gerepartieerd. In het bijzonder regelt dit artikel de wijze van verdeling (lid 2), de snelheid van verdeling (lid 3), de wijze waarop wordt omgegaan met gelden die nog niet kunnen worden verdeeld (lid 4), de verplichtingen met betrekking tot het vinden van rechthebbenden (leden 5 t/m 7) en de bestemming van onverdeelbare gelden (leden 8 en 9).

Lid. 2 Elke collectieve beheersorganisatie verdeelt regelmatig, zorgvuldig en correct de verschuldigde bedragen en betaalt deze bedragen aan rechthebbenden, in overeenstemming met het algemene beleid inzake de verdeling, bedoeld in artikel 2d, zesde lid, onderdeel a.

Het toezicht met betrekking tot deze bepaling richt zich op de juiste verdeling van de vergoedingen volgens normen van zorgvuldigheid die met name zijn neergelegd in de individuele repartitiereglementen.

Lid 3. Collectieve beheersorganisaties of hun leden die organisaties zijn die rechthebbenden vertegenwoordigen, verdelen en betalen deze bedragen zo snel mogelijk aan rechthebbenden. Betaling en verdeling vindt in ieder geval uiterlijk negen maanden na afloop van het boekjaar plaats waarin de rechteninkomsten zijn geïnd, tenzij objectieve redenen de collectieve beheersorganisatie of, in voorkomend geval, zijn leden ervan weerhouden deze uiterste termijn te eerbiedigen.

Gelden geïncasseerd in jaar X, dienen uiterlijk in september van jaar X+1 te zijn gerepartieerd, tenzij objectieve redenen daaraan in de weg staan. Objectieve redenen zijn redenen die niet te wijten zijn aan de cbo zelf. Te denken valt aan de situatie dat er sprake is van een dubbelclaim of de cbo de rechthebbende, ondanks alle mogelijke inspanningen, nog niet heeft kunnen achterhalen. De verplichtingen met betrekking tot het vinden van rechthebbenden staan in de leden 5 t/m 7. Eén van de verplichtingen is om, als andere inspanningen niet zijn geslaagd, gegevens openbaar te maken op de website van de cbo als na zekere tijd (één van de) rechthebbenden nog niet is geïdentificeerd en gelokaliseerd. Openbaar houdt in: voor iedereen zichtbaar of toegankelijk.

Deze termijn geldt ook ten aanzien van de betaling aan verdeelorganisaties (art. 2k lid 4 WT) die op hun beurt de ontvangen gelden binnen 6 maanden na ontvangst dienen te reparteren, tenzij objectieve redenen zich daartegen verzetten.

Lid 9. De algemene ledenvergadering van een collectieve beheersorganisatie besluit over het gebruik van de onverdeelde bedragen overeenkomstig artikel 2d, zesde lid onderdeel b, onverminderd het recht van rechthebbenden om dergelijke bedragen van de collectieve beheersorganisatie te vorderen.

Verschuldigde bedragen aan rechthebbenden worden als onverdeeld beschouwd, indien deze bedragen drie jaar na afloop van het boekjaar waarin de inning van de rechteninkomsten heeft plaatsgevonden nog niet kunnen worden verdeeld en de collectieve beheersorganisatie alle nodige maatregelen heeft getroffen om de rechthebbenden te identificeren en te lokaliseren, als bedoeld in artikel 2i, vijfde, zesde en zevende lid (artikel 2l, lid 8). Zijn die inspanningen niet gepleegd dan kunnen de gelden dus niet als onverdeeld worden beschouwd. Gezien de wettelijke verjaringstermijn van vijf jaren, verdient het aanbeveling om in ieder geval een deel van de onverdeelbare gelden gedurende die periode gereserveerd te houden. Voor de goede orde onverdeelbare gelden zijn naar de opvatting van het college geen gelden waarvoor rechthebbenden in beeld zijn, maar die nog niet kunnen worden uitgekeerd.

3.2.12 Non-discriminatie (2j WT, 14 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 30)

Artikel 2j WT verbiedt cbo's om te discrimineren jegens rechthebbenden wiens rechten worden beheerd krachtens een vertegenwoordigingsovereenkomst.

3.2.13 Vertegenwoordigingsovereenkomsten (2k WT, 15 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 30)

Artikel 2k WT regelt de wijze waarop cbo's omgaan met vertegenwoordigingsovereenkomsten. Dit zijn overeenkomsten tussen cbo's onderling met betrekking tot de inning en verdeling van gelden (zie artikel 1 sub I, WT). Daarbij kan het gaan om zowel buitenlandse als binnenlandse organisaties. Het gaat hierbij om cbo's die door andere cbo's zijn belast met het beheer van rechten die deze andere cbo's vertegenwoordigen. Het artikel regelt de kosteninhoudingen (lid 2), wijze van verdeling (lid 3) en de snelheid van verdeling (leden 4 en 5).

3.2.14 Betalingsplichtigen (2l WT, 13 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 31, 32)

Artikel 2l WT gaat over de verhouding tussen de cbo's en de gebruikers. Het artikel omvat bepalingen omtrent onderhandelingen over licentievoorwaarden (lid 1), de licentievoorwaarden zelf (lid 2) en informatieverplichtingen jegens de gebruikers (lid 3).

Lid 1. Collectieve beheersorganisaties en gebruikers van collectieve beheersorganisaties voeren in goed vertrouwen onderhandelingen over de licentieverlening voor rechten. Collectieve beheersorganisaties en gebruikers verschaffen elkaar alle noodzakelijke informatie.

Lid 2. Licentievoorwaarden zijn gebaseerd op objectieve en niet-discriminerende criteria. Een collectieve beheersorganisatie is niet verplicht licentievoorwaarden die zijn overeengekomen met een gebruiker die een onlinedienst aanbiedt, als precedent te gebruiken voor andere onlinediensten, indien deze onlinedienst nog geen drie jaar voor het publiek in de Europese Unie of in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte beschikbaar is. Rechthebbenden ontvangen een passende vergoeding voor het gebruik van de rechten. Tarieven voor exclusieve rechten en rechten op vergoeding zijn billijk in verhouding tot onder meer de economische waarde van het gebruik van de rechten in het handelsverkeer, gelet op de aard en reikwijdte van het gebruik van op grond van de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten beschermd materiaal, en in verhouding tot de economische waarde van de door de collectieve beheersorganisatie verstrekte dienst. Collectieve beheersorganisaties stellen de betrokken gebruiker in kennis van de criteria die voor het bepalen van die tarieven zijn gebruikt.

Het College heeft hier een taak, mede in het licht van artikel 2 lid 2 WT waarin is neergelegd dat het College erop toeziet dat de cbo bij de uitoefening van zijn werkzaamheden voldoende rekening houdt met de belangen van betalingsplichtigen. In de eerste plaats betekent deze bepaling dat er bij de cbo een plicht bestaat om in onderhandeling te treden met gebruikers en die onderhandelingen in redelijkheid te voeren. Zulks betekent niet dat met iedere individuele gebruiker over het tarief moet worden onderhandeld. Een cbo mag in dat verband verwachten dat gebruikers zich in die onderhandelingen laten vertegenwoordigen door een koepelorganisatie. In voorkomende gevallen

kan er echter met een individuele gebruiker worden onderhandeld. Van deze onderhandelingen wordt door het CvTA om een bewijs gevraagd, bijvoorbeeld door middel van een verslag.

Krachtens artikel 3 lid 4 WT toetst het CvTA bij de beoordeling van de tarieven aan artikel 2 lid 2. Bij de invulling van de eisen die daaruit volgen wordt artikel 21 betrokken.

3.2.15 Aan rechthebbenden verstrekte informatie (2m WT, 18 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 34)

Artikel 2m verplicht de cbo's om bepaalde informatie jaarlijks aan iedere individuele rechthebbende te verschaffen, in het bijzonder ten aanzien van het gebruik van diens werk en de daarmee gepaard gaande repartitie.

Een bagatelregeling waarbij een grens wordt vastgesteld waaronder rechteninkomsten niet worden uitgekeerd aan rechthebbenden kan deel uitmaken van een repartitiereglement als afdoende kan worden aangetoond dat de moeite en de kosten voor het (achterhalen van gegevens ten behoeve van het) toekennen en het betalen van rechteninkomsten op basis van redelijkheid en billijkheid niet in verhouding staan tot het uit te keren bedrag. Het CvTA maakt hierbij het voorbehoud dat hij – bijvoorbeeld door gewijzigde technologieën waardoor het achterhalen van gegevens en/ of het uitkeren van rechteninkomsten goedkoper en efficiënter wordt - dit standpunt kan herzien.

3.2.16 Aan andere cbo's verstrekte informatie (2n WT, 19 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 34)

Artikel 2n ziet op een verplichting voor een in Nederland gevestigde cbo om jaarlijks op elektronische wijze informatie te verschaffen aan collectieve beheersorganisaties namens wie zij rechten beheert op grond van een vertegenwoordigingsovereenkomst. Dat geldt ongeacht of het gaat om een verplichting jegens een Nederlandse cbo of jegens een cbo uit een andere EU-lidstaat. Het CvTA ziet erop toe dat de in Nederland gevestigde cbo deze verplichting nakomt en zal dat ook toetsen.

3.2.17 Op verzoek verstrekte informatie (2o WT, 20 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 35)

Artikel 2o verplicht de cbo's om bepaalde informatie, na een gemotiveerd verzoek, te verstrekken aan rechthebbenden of gebruikers.

3.2.18 Openbaarmakingsverplichtingen (2p WT, 21 Richtlijn collectief beheer)

De cbo's dienen uit hoofde van artikel 2p bepaalde informatie openbaar te maken op hun website. Dat betreft onder meer de beschikbare procedures voor klachtenafhandeling en geschillenbeslechting. Deze procedures dienen doeltreffende en tijdige behandeling van klachten en geschillen te garanderen (artikelen 22 en 23). Een andere verplichting betreft de verplichting standaardlicentieovereenkomsten en de normaal toepasselijke tarieven, inclusief kortingen, openbaar te maken op de website. Bij uitspraak van 12 februari 2021 heeft de rechtbank Den Haag bepaald dat de begrippen 'standaardlicentieovereenkomst' en 'normaal toepasselijke tarieven, inclusief kortingen' ook met het oog op de doelstellingen van de Richtlijn en de WT, die hieromtrent geen aanvullende regelgeving of uitleg kent en mede bezien binnen de systematiek van de Richtlijn, niet verder dient te gaan dan de grammaticale uitleg. De rechtbank concludeert dat de in de omgangstaal gebruikelijke betekenis van het begrip 'standaard(licentie)overeenkomst' is: een (vooraf vastgestelde) modelovereenkomst of anderszins vaststaand erkend voorbeeld of model die/dat in de regel wordt gebruikt om licenties te verstrekken. Een model licentieovereenkomst waarbij de gebruiker enkel nog zijn gegevens moet invullen en waarover niet wordt onderhandeld past in deze definitie. Normaal toepasselijke tarieven, inclusief kortingen zijn de tarieven die in de regel gelden en als zodanig zijn vastgesteld, bijvoorbeeld in vooraf bekend gestelde standaardtabellen. Individueel uitonderhandelde licentieovereenkomsten die het model van de standaardlicentieovereenkomst niet volgen, en waarbij wordt afgeweken van de tarieven die in de regel worden toegepast, vallen niet onder de begrippen "standaardlicentieovereenkomst" en "normaal toepasselijke tarieven, inclusief kortingen" (zie: ECLI:NL:RBDHA:2021:1150). Tegen deze uitspraak is door VCR hoger beroep ingesteld bij de Raad van State. De Raad van State heeft (november 2024) nog geen uitspraak gedaan.

3.2.19 Transparantieverlag (2q WT, 17 Richtlijn collectief beheer – Cons. nr. 36)

Uit hoofde van artikel 2q WT dient de CvTA jaarlijks een transparantieverlag openbaar te maken (lid 1). De wijze van publicatie is geregeld in lid 2 terwijl de inhoud wordt bepaald door de leden 3 t/m 5.

Lid 3. Het jaarlijkse transparantieverlag bevat een jaarrekening en jaarverslag, die worden opgesteld en openbaar gemaakt overeenkomstig Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, en eveneens de bij algemene maatregel van bestuur voorgeschreven informatie

Het CvTA zal in beginsel niet zelfstandig controleren of het jaarverslag voldoet aan de eisen van Titel 9 van boek 2 BW, maar zal afgaan op hetgeen de accountant van de cbo daarover verklaart. Indien er aanleiding bestaat om te twijfelen aan de mate waarin het jaarverslag voldoet, kan het CvTA dat door een onafhankelijke, door het CvTA aan te wijzen accountant laten vaststellen.

De eisen die aan het transparantieverlag worden gesteld zijn vastgelegd in het Besluit van 23 november 2016 ter uitvoering van de bijlage van Richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige

rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt (Pb. 2014, L 84, 92) (Besluit transparantieverslag collectieve beheersorganisaties).

3.2.20 Multiterritoriale licenties (5a t/m 5j WT)

De artikelen 5a t/m 5j WT regelen de verplichting met betrekking tot de verlening van multiterritoriale online licenties voor muziekauteursrechten. Deze bepalingen zien op dit moment enkel op Buma.

4. Het preventieve toezicht door het CvTA

4.1 Besluiten waarvoor voorafgaande instemming van het CvTA vereist is

Op basis van artikel 3 WT, dient een cbo de volgende besluiten ter instemming aan het CvTA voor te leggen:

- a. een besluit tot wijziging van de statuten of tot ontbinding van de collectieve beheersorganisatie;
- b. een besluit tot vaststelling of wijziging van reglementen of algemene voorwaarden betreffende de uitoefening en handhaving van auteursrechten of naburige rechten;
- c. een besluit tot de vaststelling van een normaal toepasselijk tarief of korting voor een nieuw beheerd recht of nieuwe vorm van gebruik of tot verhoging van de tarieven, inclusief het vervallen van een korting, anders dan ingevolge een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vast te stellen indexering, overeenkomsten daaromtrent met representatieve organisaties van betalingsplichtigen of toegenomen gebruik van beschermde werken;
- d. een besluit tot vaststelling van het format waarop en het tijdsbestek waarbinnen gebruikers van een collectieve beheersorganisatie relevante informatie over het gebruik van de door de collectieve beheersorganisatie vertegenwoordigde rechten dienen te verstrekken voor de inning van de rechteninkomsten en de verdeling en uitbetaling daarvan aan rechthebbenden. Voor het vaststellen van dit besluit nemen de collectieve beheersorganisaties en de gebruikers voor zover mogelijk de vrijwillige normen van de industrie in acht.

De cbo dient een beoogde wijziging van statuten, repartitiereglementen of algemene voorwaarden, of een besluit tot ontbinding van de collectieve beheersorganisatie of tarief(wijziging) *gespecificeerd* en *gemotiveerd schriftelijk* aan het CvTA voor te leggen.

In de *Handreiking - Hoe dient u als collectieve beheersorganisatie een instemmingsverzoek in?* wordt per besluit nader aangegeven op welke punten een toelichting wenselijk is en welke informatie aan het CvTA dient te worden voorgelegd. Daarnaast wordt inzicht gegeven waar het CvTA de instemmingsverzoeken aan toetst en welke wijzigingen in het interne proces van het CvTA zijn gezet om de doorlooptijden te verbeteren.

4.2 Informatieverplichtingen van de cbo ten aanzien van het CvTA

4.2.1 Besluiten van wezenlijke invloed op taakuitoefening

Een cbo is gezien artikel 5 lid 1 WT gehouden het CvTA vooraf schriftelijk te informeren over te nemen besluiten die van wezenlijke invloed zijn op de uitoefening door de collectieve beheersorganisatie van haar taken, waaronder:

- a. investeringen die een bedrag te boven gaan van 5% van de totale incasso in het boekjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze investering wordt beoogd;
- b. het oprichten of mede-oprichten van een privaatrechtelijke rechtspersoon of het deelnemen in een vennootschap;
- c. de vaststelling van een normaal toepasselijk tarief of korting voor een nieuw beheerd recht of nieuwe vorm van gebruik;
- d. de wijziging van een door een of meer betalingsplichtigen te betalen tarief, inclusief korting, anders dan bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel c;
- e. de vaststelling of wijziging van overeenkomsten met representatieve organisaties van gebruikers (let op: algemene voorwaarden en overeenkomsten die ook gaan gelden voor niet vertegenwoordigde gebruikers zijn instemmingsplichtig);
- f. de benoeming van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Besluiten van wezenlijke invloed kunnen voor het College aanleiding zijn om tekst en uitleg te vragen en eventueel zijn handhavingsinstrumentarium in te zetten. Na ontvangst van een besluit van wezenlijke invloed ex artikel 5 lid 1 Wet toezicht, verstuurt het CvTA een ontvangstbevestiging aan de cbo. Als het CvTA aanleiding ziet voor vragen, zal hij de cbo daarover binnen een redelijke termijn nader informeren.

5. Toezicht op normering topinkomens

Artikel 25a WT verklaart de paragrafen 1, 2, 4 en 5 alsmede de artikelen 7.3, eerste, derde en vijfde tot en met tiende lid, 7.3a, 7.3b en 7.5 van de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende algemene maatregelen van bestuur alsmede de ministeriële regeling, bedoeld in artikel 1.9 van die wet, van overeenkomstige toepassing. Dit betekent dat de WNT van toepassing is op cbo's en brengt met zich mee dat het CvTA toezicht houdt op de naleving van de WNT door de organisaties onder zijn toezicht.

Wie is een topfunctionaris?

De regeling geldt voor topfunctionarissen, zoals gedefinieerd in artikel 25a sub a WT, te weten: de leden van de uitvoerende, adviserende en toezichthoudende organen van een cbo, alsmede de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan die organen en degene of degenen die is of zijn belast met de dagelijkse leiding van een cbo.

In de beleidsregels WNT⁶, die worden vastgesteld op grond van artikel 1.10 WNT en die gelet op artikel 25a WT van overeenkomstige toepassing zijn, wordt nader invulling gegeven wanneer je een (leidinggevende of toezichthoudende) topfunctionaris bent. Deze beleidsregels zijn leidend. Het CvTA kan daar alleen van afwijken indien het daartoe opdracht heeft gekregen in de WT.

Bij de toepassing van de WNT bepaalt de organisatiestructuur primair wie leidinggevende danwel toezichthoudende topfunctionaris is, maar geven de feitelijke werkzaamheden van de betreffende functionaris de doorslag. Het is aan de controlerend accountant om op basis van bijvoorbeeld een urenverantwoording waaruit blijkt welke uitgevoerde taken leidinggevend dan wel toezichthoudend zijn een oordeel te geven over de WNT-verantwoording door de cbo.

Het CvTA wil er zekerheidshalve op wijzen dat de organisatiestructuur te allen tijde ook dient te voldoen aan de WT.

De maximale bezoldiging

De hoogte van de maximale bezoldiging wordt jaarlijks bij ministeriële regeling aangepast. Indien de dienstbetrekking parttime is, wordt de beloning pro rata toegepast (art 2.1 lid 2 WNR). Voor leden en voorzitters van de "hoogste toezichthoudende organen" geldt een aparte regeling (artikel 2.2 WNT). Op de site van het ministerie van BZK staan alle bezoldigingsmaxima gepubliceerd⁷.

Voorts gold er een overgangsregeling die inhield dat bezoldigingsafspraken die zijn gemaakt voor 18 januari 2012 (art. 25a WT lid 1 sub c), nog vier jaar voort mochten duren. Na deze vier jaren, moest

⁶ Zie voor de geldende versie www.topinkomens.nl.

⁷ <https://www.topinkomens.nl/>

het salaris worden afgebouwd overeenkomstig de artikelen 7.3 en 7.3a WNT (in het kort: in drie jaren tot het WNT1 niveau en daarna in twee jaren tot het thans geldende WNT2 niveau). Hetgeen tot de bezoldiging dient te worden gerekend staat beschreven in de Uitvoeringsregeling WNT.

De maximale beëindigingsvergoeding

De vergoeding bij beëindiging van het dienstverband wordt in art. 2.10 WNT gemaximeerd. Dit geldt bij zowel onvrijwillig als vrijwillig ontslag. Bij een parttime dienstverband wordt dat bepaald naar rato van de omvang van het dienstverband. Voor zover partijen een hogere bezoldiging overeenkomen dan krachtens de WNT is toegestaan, bedraagt de bezoldiging van rechtswege het bedrag dat ten hoogste is toegestaan. Betalingen die dat bedrag overschrijden, zijn onverschuldigd betaald (art 1.6 WNT) en dienen beschikbaar te komen voor de repartitie aan rechthebbenden.

Transparantievereisten

Paragraaf 4 van de WNT omvat bepaalde vereisten ten aanzien van de transparantie omtrent de bezoldiging van (top)functionarissen. Zo dienen in het jaarlijkse financiële verslaggevingsdocument onder meer de naam, beloning, onkostenvergoedingen, functie en duur van het dienstverband van iedere topfunctionaris te worden benoemd (art 4.1 WNT). Ook de bezoldiging en bepaalde gegevens van niet-topfunctionarissen dienen te worden vermeld, voor zover de bezoldiging hoger is dan de WNT-norm, zij het zonder vermelding van de naam van de functionaris (art 4.2 WNT). Zie in dit verband ook art. 2 onder e Besluit transparantieverslag richtlijn collectief beheer⁸. Het CvTA kan in dit kader gegevens opvragen.

Verantwoordelijk voor de openbaarmaking is het orgaan dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor de hoogte van de bezoldiging van de topfunctionarissen.

De op basis van paragraaf 4 WNT te verstrekken gegevens worden onderworpen aan het oordeel van de accountant van de cbo (art. 1.7). Deze dient daarover uit hoofde van 1.9 WNT overeenkomstig het Controleprotocol WNT een controleverklaring af te geven. Dit betekent dat in de verklaring onder de verantwoordelijkheid van de accountant expliciet naar het controleprotocol verwezen dient te worden.

Handhaving

Het College is uit hoofde van artikel 25a lid 2 WT belast met de handhaving van de WNT ten opzichte van de cbo's. Artikel 5.2 WNT legt de verantwoordelijkheid voor het signaleren van overschrijdingen van de bezoldigingsnormen bij de accountant van de cbo's. Voor zover de accountant een overschrijding van de norm constateert die niet door het overgangsrecht wordt gerechtvaardigd en die niet in het jaarverslag is opgenomen, dient hij zulks aan het College te melden. Zulks geldt ook ten aanzien van eerder geconstateerde onverschuldigde betalingen die nog niet zijn terugbetaald.

⁸ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038752/2017-01-01>

Het College kan, in geval van niet naleving van de WNT, een last onder dwangsom opleggen (art. 5.4 WNT). Voorts kan het College uit eigen beweging, ten onrechte niet geopenbaarde informatie zelf openbaren (art.5.6 WNT).

Ook bij vertrek uit Nederland dient verantwoording te worden afgelegd over de periode dat de cbo wel in Nederland gevestigd was.

6. Handhaving

De WT kent verschillende (handhavings)instrumenten:

1. advies (artikel 6 lid 1 WT);
2. aanwijzing (artikel 6 lid 2 WT);
3. toezeggingsbesluit (artikel 17a WT);
4. verplichting tot uitvoeren onderzoek dan wel opstellen en uitvoeren verbeterplan (artikel 17b WT);
5. bestuurlijke boete (artikel 18 WT); en/of
6. last onder dwangsom (artikel 19 WT)

Geen handhavingsinstrument, maar wat ook kan bijdragen aan normconform gedrag, is het publiceren van besluiten. Het CvTA neemt daarbij de Woo in acht. De vertrouwelijkheid van bepaalde aan het CvTA verstrekte bedrijfsgegevens is bijvoorbeeld een reden publicatie van die gegevens achterwege te laten. Bij een onderzoek of verbeterplan waarmee het CvTA heeft ingestemd is het CvTA gehouden deze te publiceren (artikel 17b, lid 5, WT).

6.1 Advies

Indien het College het nodig acht een advies te geven, zal het College dit in beginsel schriftelijk doen⁹. Het advies zal tevens een termijn stellen waarbinnen het advies moet worden opgevolgd. Deze termijn wordt door het College vastgesteld. In voorkomende gevallen kan die termijn zeer kort zijn, met name waar het gaat om een advies om een bepaald handelen te staken dat het College strijdig acht met de wet. Binnen de door het College gestelde termijn tot opvolging van het advies, kan de cbo gemotiveerd aangeven waarom zij het advies niet opvolgt of dat zij graag op een andere wijze dan voorgesteld de bezwaren wil wegnemen.

6.2 Bindende aanwijzing

Indien de cbo het advies niet opvolgt en zij het College ervan niet heeft kunnen overtuigen dat zij het advies niet hoeft op te volgen, dan kan het College een bindende aanwijzing geven.

Sinds 1 januari 2021 is het niet langer vereist dat eerst een advies moet worden gegeven voordat een bindende aanwijzing kan worden uitgebracht en vervolgens een bestuurlijke boete kan worden

⁹ In het geval het de betrouwbaarheid en geschiktheid van een voorgenomen bestuurder betreft kan hiervan, in overleg, worden afgeweken.

opgelegd (artikel 6, derde lid van de WT 2016 is geschrapt). Het College kan dus ook direct overgaan tot een bindende aanwijzing.

Tegen een bindende aanwijzing staat de mogelijkheid tot het maken van bezwaar open. De Awb is van toepassing op de bezwaarprocedure. De WT bevat geen specifieke (afwijkende) bepalingen op dit punt.

6.3 Toezeggingsbesluit

Sinds 1 januari 2021 is in de wet de bevoegdheid neergelegd om een toezeggingsbesluit te nemen. Dat houdt in dat het CvTA op aanvraag een toezegging bindend kan verklaren onder meer als hij aannemelijk acht dat het naleven van de toezegging leidt tot het beëindigen of voorkomen van een overtreding en het College een toezegging doelmatiger acht dan een boete of een last onder dwangsom. Het voordeel kan zijn dat een organisatie zichzelf committeert aan de maatregelen om (verdere) onregelmatigheden te voorkomen. De organisatie dient de aanvraag voor het nemen van een toezeggingsbesluit in voordat het CvTA een besluit heeft genomen tot het opleggen van een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom (artikel 17a lid 3 WT). Zolang conform de toezegging wordt gehandeld vervalt de bevoegdheid tot het opleggen van een dwangsom of een boete. Als niet overeenkomstig de gedane toezegging wordt gehandeld riskeert de organisatie wel (direct) een bestuurlijke boete.

6.4 Verplichting tot uitvoeren onderzoek dan wel opstellen en uitvoeren verbeterplan

Sinds 1 januari 2021 is de bevoegdheid om een organisatie de verplichting op te leggen een onderzoek te laten uitvoeren naar de uitoefening van haar taken of om een verbeterplan in te dienen en uit te voeren neergelegd in de WT. Dit betreft het zogenaamde verscherpt toezicht, zo wordt in de achterliggende stukken op de wet en in de samenvatting toegelicht. Een dergelijke verplichting kan worden opgelegd wanneer het College signalen ontvangt waaruit gegronde redenen blijken om te twifelen aan een juist beleid van of een juiste gang van zaken. Het is een neerslag van de door het College reeds toegepaste praktijk. In de wet is expliciet bepaald dat de kosten van dit onderzoek voor rekening komen van de cbo of obo zelf. Als het College een dergelijke verplichting oplegt en instemt met het onderzoek of verbeterplan publiceert zij dit op haar website (artikel 17b WT).

6.5 Bestuurlijke boete

Het CvTA heeft de bevoegdheid gekregen om een bestuurlijke boete op te leggen. Dat kan in de volgende situaties:

1. bij niet-naleving van een door het CvTA gegeven bindende aanwijzing;

2. indien binnen een tijdvak van vijf jaren voorafgaand aan de dag van overtreding een bestuurlijke boete is opgelegd en onherroepelijk geworden wegens niet-naleving van een aanwijzing en er opnieuw sprake is van eenzelfde gedraging; of
3. indien de collectieve beheersorganisatie of onafhankelijke beheersorganisatie zich niet gedraagt in overeenstemming met een toezeggingsbesluit.

In een dergelijke situaties kan een boete van maximaal € 225.000, - worden opgelegd, of - indien dat meer is - 5% van het totaal van de door een cbo in het aan de aanwijzing voorafgaande boekjaar geïnde of voor verdeling beschikbare vergoedingen (artikel 18 lid 1 WT);

Een bestuurlijke boete kan ook worden opgelegd bij het niet voldoen aan de algemene medewerkingsplicht die de cbo's en obo's verplicht het CvTA binnen redelijke termijn alle medewerking te verlenen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.¹⁰ De hoogte van de boete bedraagt in dat geval maximaal € 35.000 per overtreding, of - indien dat meer is - 1% van het totaal van de door een cbo in het aan de beschikking voorafgaande boekjaar geïnde of voor verdeling beschikbare vergoedingen.

In artikel 18, lid 3, WT heeft de wetgever termijnen opgenomen waarna de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete voor de daarin genoemde overtredingen vervalst.

Relevante factoren bij (hoogte) boetebepaling

Het CvTA legt geen boete op indien de collectieve beheersorganisatie aan wie de overtreding kan worden toegerekend aannemelijk maakt dat haar van de overtreding geen verwijt kan worden gemaakt, zo bepaalt artikel 18, lid 2, WT. Het CvTA houdt bij de vaststelling van de hoogte van de boete rekening met de ernst en de duur van de overtreding. Of er sprake is van herhaalde overtreding is eveneens een factor die mee kan wegen bij de hoogte van de boete.

6.6 Last onder dwangsom

Het CvTA is op grond van artikel 19 WT bevoegd tot het opleggen van een last onder dwangsom wegens niet-naleving van een advies als bedoeld in artikel 6, eerste lid, en van een aanwijzing als bedoeld in artikel 6, tweede lid, WT.

Als een bestuurlijke boete wordt opgelegd dan kan deze samen met een last onder dwangsom worden opgelegd.

¹⁰ Art. 5:20 lid 1 Algemene wet bestuursrecht: "Eenieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden."

Aan een last te verbinden voorschriften

Aan een last kunnen door het CvTA voorschriften worden verbonden die betrekking hebben op het inzicht verschaffen in het beleid door de cbo; het voldoende toegerust zijn op de taakuitoefening; het rechtmatig verdelen van geïnde vergoedingen; het voldoende rekening houden met de belangen van de betalingsplichtigen; het hebben van een deugdelijke geschillenregeling voor rechthebbenden en het op gelijke wijze behandelen van gelijke gevallen.

Maximale duur

Een last geldt voor een door het CvTA te bepalen termijn van ten hoogste twee jaren.